

SLOVENSKA ZVEZA SINDIKATOV
ALTERNATIVA
Trg OF 7
1000 LJUBLJANA

Ljubljana 17. marec 2010

» ZA SLOVENIJO JUTRI JE POTREBNA SAMOREFLEKSIJA SLOVENIJE DANES!«
Prispevek za razpravo o dolgoročni viziji trajnostnega razvoja Slovenije

Spoštovani!

Dovolite da na začetku moje razprave začnem z naslednjim citatom: » ... *V ospredju strategije je celovita blaginja vsakega posameznika ali posameznice. Strategija se ne osredotoča samo na gospodarska vprašanja temveč vključuje socialna, zdravstvena, kulturna, okoljska, politična in pravna razmerja. Kot taka predstavlja strategijo razvoja Slovenije. Dolgoročni cilj je trajnostno izboljšanje blaginje njenih prebivalcev ...*« V tem uvodu prebiram tekst, ki ga najdete na 13. strani, leta 2005 sprejete Strategije razvoja Slovenije. Navajam ga zato, ker se ob prebiranju relativno podobnih ciljnih usmeritev v uvodnih dokumentih novega kroga razprave o strategiji nadaljnjega razvoja Slovenije sprašujem, ali nam je nov dokument sploh potreben. Ali si danes ne želimo prav takšne blaginje v Sloveniji, kot smo jo v ciljnih usmeritvah delovanja države zapisali v Strategiji razvoja Slovenije že pred petimi leti. Ali je danes sploh potrebna razprava o sprejemanju kakršne koli nove strategije, ko pa nam sivo liso aktualnega stanja v Sloveniji v veliki meri kaže nerealizirana vsebina pred petimi leti sprejete strategije. Že res, da se nam je vmesnem obdobju zgodila recesija in da so bile usmeritve iz Lizbonske strategije preambiciozno zastavljene, toda nekaterih usmeritev, ki bi delovale univerzalno tudi v današnjem času pač nismo realizirali.

Na trgu dela smo naprimer realizirali načrtovane spremembe iz takratne Strategije v smeri povečevanja fleksibilnosti delovnih mest, saj smo v konsenzu z vsemi socialnimi partnerji leta 2007 spremenili Zakon o delovnih razmerjih, večina ostalih nalog iz tistega poglavja o moderni socialni državi in večji zaposljivosti pa je v veliki meri ostala nerealizirana. Ne glede na prispevek sindikalne strani, da se modernizira delovnopravna zakonodaja, se niso uresničile zaveze v smeri krepitve delovanja inšpekcij dela, kar se danes čuti na problematiki zloma pravne države, ko je govora o zaščiti pravic delavcev. Podobno je z realizacijo razvojnih prioritet o učinkovitejši in cenejši državi, o izboljšani kakovosti izobraževanja, pa prioriteta o spodbujanju podjetniškega razvoja, kjer smo se med drugim dogovorili za krepitev instrumentov za skupna vlaganja države in zasebnega sektorja za gradnjo velikih infrastrukturnih projektov. Realizacija teh in ostalih usmeritev iz takratne Strategije bi nam v veliki meri olajšala preživeti recesijsko krizo in bi predstavljala drugačno platformo za razpravo o prihodnjem razvoju Slovenije.

Ko se danes pogovarjamo o oblikovanju strategij za boljši jutri je potrebno v prvi vrsti izpostaviti pomen krize vrednot oz. krize zaupanja, ki ni pogojena zgolj s poglobljanjem krize zaupanja zaradi recesije, ampak predvsem zaradi delovanja institucij države. Graditi strategijo na temeljih nezaupanja v institucije države je jalovo početje. A je potrebno v strategijo zapisati, da moramo spoštovati zakone, da se uveljavi pravna država? Po mojem ne! A naj zaupamo v institucije pravne države, če roka pravice ne doseže največjih gospodarskih kriminalcev, in ko so pred zakonom »bolj enaki« tisti z več denarja. A naj podjetnik zaupa v državo, če je država največji neplačnik? A naj zaposleni zaupa v državo, če ne znamo varovati pravic iz dela in se nam dnevno dogajajo tragične zgodbe zaposlenih na katere po službeni dolžnosti v državi ne odreagira nihče. A nas je dosedanja Strategija razvoja Slovenije, vključno z ostalimi strateškimi dokumenti, kot je npr. Socialni sporazum, pripeljala v stanje, da smo z ravno minimalne plače zaostajali za pragom revščine, in tako na sistemski način ustvarjali zaposlene reveže? Po mojem ne! In kako naj na tej podlagi taistim državljanom rišemo oblake o dvigu blagostanja z novo strategijo, ko pa dopuščamo, da gre Slovenija po poti, ki nima podlage v nobenem strateškem dokumentu.

Zakaj potem probleme Slovenije danes zdravimo z zdravili strategij, ki niti na odlog nimajo zdravilnih učinkov. Pa ne zaradi strategij samih, ampak zaradi nepripravljenosti, da bi zaveze in načela spoštovali in realizirali. Bolj kot nove strategije nam je potrebna temeljita samorefleksija Slovenije danes. Slovenija jutrišnjega dne je v veliki meri posledica Slovenije danes. In na tej podlagi bo iskanje poti za razvoj kapitalizma, ki bo imel človeški obraz, veliko lažje in realno dosegljivo.

Slovenska zveza sindikatov
ALTERNATIVA
Zdenko Lorber, dipl.ekon.